

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25287. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 I, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHold: Vår feriekoloni - 10 år gammel. — 17. mai-tale. — Tro inntil døden. — Livssammenhengen i Kristi Kyrkkja. — St. Olavs Forbunds landsmøte i Bergen. — Årsberetning for St. Olavs Forbund for 1933. — † Fru Kaia Sund. — Takk. — Herhjemme — og derute. — Innsamlingen til fond for „St. Olav“.

Vår Feriekoloni -

10 år gammel.

Det er i år for tiende gang vi sender våre barn på landet — i tillit til at forsynet også i år setter våre venner og bidragsydere istand til å hjelpe oss. Dette jubileum gir en målestokk for utholdenhet og stort hjertelag hos dem som år etter år bidrar med mynt eller varer. Det årlige utgiftsbudgett dreier sig om ca. 1300 kroner; i år blir smør o. l. dyrt igjen, men vi håper på at ennene skal møtes i år også.

Jeg husker første gang vi drog ut — i 1925. Søster Hilaria av St. Elisabethsøstrene ordet frem på det året om alle sine skolegutter som aldri kom ut i Guds frie natur, og etterhånden blev tapt for Kirken på grunn av dårlig selskap — særlig i sommerens løp —: kunde ikke også vi få en feriekoloni? — Og i mange år ledet hun vårt arbeide med barnene om sommeren. I Bundefjorden, på Fjeldstrand og Munkerud. Senere i Sylling. Hun og frk. Mathilde Nielsen og Sr. Cecilia nedla et praktfullt arbeide sommer etter sommer. Den skolesøsteren var ikke redd for å miste sin ferie. Og vi minnes de som kom efter og ofret sig i sine ferier.

Og hvor var ikke mgr., senere biskop Offerdahl, interessert i dette arbeide. Hvor glad var han ikke

når han, også som biskop, kunde dvele blandt sine kjære feriebarne (se fotografiet av biskop Offerdahl i «St. Olav» nr. 40 1930).

Ja, det har vært strev i alle år, men også festlig, når barnene kom sig og blev brune og tykke og friske.

Her kan de i helt katolsk miljø bli styrket både på sjel og kropp — vi skal til Sylling i år også. Kirken like i nærheten.

Mødre med smågutter og småpiker, som forstår å vurdere riktig, gleder sig med oss over at sommeren er nær.

Bidrag bes sendt og mottas med takk av sogneprest mgr. dr. K. Kjelstrup, St. Olav, sogneprest pater O. F. M. Notenboom, St. Halvard, eller presidenten, Ensjøveien 1, Oslo.

På forhånd takk.

St. Olavs redaksjon tar også imot bidrag.

Ærbødigst

Ivar Ruyter.

Hittil tegnet til Feriekolonien:

C. M.	Kr.	3.00
D. og B. Andersen »		20.00
	Kr.	<u>23.00</u>

Mangler: Kr. 1277.00!

17. mai-tale.

holdt av kaptein Finn Backer ved barnetoget i Halden.

Kjære gutter og jenter.

Når dere går i tog idag, så er det for å minnes det som skjedde den 17. mai 1814.

Det er vanskelige tider for landet nu. Dengang var det meget vanskeligere.

Det var uår i landet. Flere år i rad hadde kornet frosset før det blev modent. Det var vanskelig å få korn hjem fra utlandet. Engelskmannen lå utenfor kysten og tok båtene.

Dere kjenner fortellingen om Terje Viken. Han rodde i åpen båt over havet til Danmark. Der hentet han et par tønner korn. Så rodde han hjem igjen. Engelskmannen tok både ham og kornet, da han næsten var hjemme.

Det er ikke noe Ibsen har funnet på dette. Det var en virkelig begivenhet, som Ibsen skrev om. Den var ikke enestående.

Det var uår og ufred i landet. Fattigfolk spiste barkebrød eller sultet. Selv på de største gårdene hadde man barkebrød eller blandet bark i melet.

Vinteren varte meget lengere enn nu. Kulden kom tidlig. Kornet frøs før det var modent. Våren kom sent. 19. april 1808 måtte svenskene overgi sig ved Toverud i Aurskog. Nordmennene hadde sperret veien. Sneen var så dyp, at svenskene ikke kunde komme frem utenfor veien. Det var den 19. april. Tenk på hvordan det var for 4 uker siden. Da skjønner dere forskjellen mellem dengang og nu.

Uår, ufred og lang vinter. Det er slike tider dere bad Gud skåne landet for, da dere sang:

«Gud signe vårt dyre fedraland
og lat det som hagen bløma.
Lat lysa din fred frå fjell til strand
og vetter for vårsol røma.»

Så midt på svarte vinteren kom det beskjed om freden i Kiel i januar 1814. I flere hundre år hadde vi vært styrt fra Kjøbenhavn. Vi hadde betalt store skatter. Meget av dem var blitt brukt til beste for Norge. Noe var gått til Dan-

mark og til den dansk-norske konge, til de slottene som han bygget sig dernede og til de krigene som han førte.

Vi hadde holdt en norsk hær. Den hadde verget landet under krigene med Sverige. Disse krigene kostet mange penger og meget blod. De var som regel ikke blitt ført for Norges interesser.

Vi verget landets grenser med held. Allikevel måtte vi gi fra oss Bohuslen, Jemtland og Herjedalen. Gjentagne ganger blev norske soldater sendt til Nord-Tyskland for å kjempe for den dansk-norske konges interesser der. Alt dette skulde nu forandres. Vi skulde ikke lengere bli styrt fra Kjøbenhavn, men fra Stockholm. Vi skulde ikke lengere sende penger til Danmark, men til Sverige. Våre soldater skulde ikke lengere blø for Danmarks og den dansk-norske konges sak, men for Sveriges og den svenske konges. Til avskjed tok Danmark fra oss Island, Færøyene og Grønland.

Da sa våre forfedre i 1814:

«Nei. Dette vil vi ikke være med på. Vi vil styre oss selv. Vi vil selv bestemme hvad pengene våre skal brukes til. Det skal være til beste for Norge, ikke til beste for et annet land. Vi vil selv bestemme hvad soldatene våre skal brukes til. De skal kjempe for Norges sak, ikke for et annet lands.»

Christian Fredrik tenkte å bli konge i Norge i kraft av sin arverett som dansk prins. Han fikk beskjed om, at det måtte bli i kraft av det norske folks vilje.

Så fikk vi da den 17. mai 1814 vår egen grunnlov. Den har vi næsten uforandret den dag idag.

Vår egen konge og vårt eget utenriksstyre mistet vi igjen høsten 1814. Vi fikk dem først igjen i 1905.

Grunnloven, Stortinget og vår selvbestemmelsesrett beholdt vi.

Har dere tenkt på hvad våre forfedre våget den 17. mai 1814? De visste, at svenskene vilde søke å gjennomføre Kielerfreden med makt. De visste, at svenskene hadde hele Europa i ryggen. Sammenslutningen mot Napoleon hadde seiret. 6. april hadde Napoleon frasagt sig den franske krone.

Allikevel satte dette lille folket sig op mot hele Europa. Dette lille folket, som sultet og frøs, det satte sig op mot Europa, — og seiret. Det vant sin selvbestemmelsesrett.

Hvad var det som gjorde, at det norske folket seiret i 1814? Eidsvollsmennene gav det beste uttrykket for det, da de tok hverandre i hendene og lovet være: «Enig og tro til Dovre faller!»

Et enig folk. Det er det som den 17. mai 1814 viser oss. Det er det som vi må arbeide for, hvis vi er glad i landet vårt.

Men hvordan gikk det til, at det i 1814 stod et enig folk bak Eidsvollsmennene? Nu er det jo strid og uenighet på alle kanter. Det var mange grunner. Jeg skal bare nevne en av dem.

Nøden bragte alle nærmere hverandre. Vi leser snart om den ene, snart om den annen av dem som hadde noe, at han delte med de fattige så han tilsist selv led savn. Folk lærte å holde sammen. De sloss ikke, men hjalp hverandre. Det var ingen menneskelov, som bød dem å gjøre det. Det var Guds lov. De følte sig som kristne brødre.

«Lat folket som brøder saman bu,
som kristne det kann seg søma.»

Det sang dere nettop. Og det må vi be om, det må vi arbeide for, allesammen. La oss love det. Da kan vi med god samvittighet syngte: «Ja, vi elsker dette landet.»

TRO INNTIL DØDEN

«Den katolske Kirke passer ikke for vår tid — den hører middelalderen til» — hvor ofte hører vi ikke disse ord av våre motstandere. De gudsførnektende og de indifferente møtes her med alle dem som har skapt sig en Gud i sitt eget billed — d. v. s. på grunnlag av sine subjektive fortolkninger av bibelen og sine subjektive følelsesopplevelser av irrasjonelle ting. Fra materialismen til spiritismen, fra filosofi og psykologi til okkultisme hever sig et hav av stemmer mot «de troende» — mot den overleverte trosforkynnelses bekjennere. Hvad enten disse katolisismens motstandere bærer etiketten kristne eller kaller sig vantro — i ett er de enige: den katolske Kirke er en fortidslevning, en forstenet dogmatisk bygning som kanskje kan holde uvitende sjeler fanget ved sitt maktbud og derfor i frykt men som intet har å gi en fri tids frie mennesker.

La oss idag svare alle disse som mener at vår Kirke har utspillet sin rolle som personlig drivkraft for den enkelte ved å berette om det, som for syv måneder siden passerte i Kina — ikke så svært langt fra Shanghai, som jo absolutt er et kulturcentrum, hvor både østens og vestens kultur preger menneskene. Begivenheten utspiller sig i Wanhsien, hvor de franciskanske Maria-søstre har en misjonsstasjon. Det lyder som en helgenlegende fra oldtidens kristenforfølgelser — det er moderne unge og eldre kvinner, med skoleutdannelse og leveforhold som vi, som har oplevet det og som har kun hatt som støtte og tilflukt den kraft, som ikke Helvedes porter kan få bukt med.

*

Frykten regjerte i byen — ropet «redde sig hvem som kan» lød gjennom gatene og alle som kunde forlot stedet. Selv soldatene flyktet. Ti «de røde» var nær og bare navnet slog alle med redsel. Døden i sin mest pinefulle form, plyndring, brand, skjendsler av all art fulgte i deres spor —

Også presten hadde fått ordre til å forlate byen og forsøkte å få søstrene til å gjøre det samme — men de vilde ikke. Ti hvem skulde da stille de tre hundre foreldreløse og alle de spedbarn som nu så hjelpeløse bare stolte på dem? Hvem skulde gi de små mat

og beskytte de litt større mot brutalitet fra soldatene? Presten la hostiene i ciboriet og bragte dette og den store velsignelses-hostie til moder superior, at hun kunde opbevare dette på et hemmelig sted og utdele kommunionen til søstrene i den ytterste fares stund. Og med tungt hjerte forlot han dem for å begi sig til det sted, hans overordnede befalte ham.

De røde soldater trengte inn i byen den 21. oktober — 5—600 menn, unge av år, men forfarne i alt som er ondt. I to timer knallet skuddene uavbrutt mens søstrene og alle barna skrekkslagne skjulte sig i huset. Den 22. om morgenen begynte plyndringen og varte hele dagen — røverne slo den dag døren inn til søstrenes apotek og forlangte medisin utlevert, men befolkningen bad for nonnene og fikk de røde avsted. Men neste dag tok plyndringen fatt igjen med stigende brutalitet, mens de små stakkars foreldreløse barn lå skjelvende under sine tepper for å slippe å se og høre. Slag haglet mot søstrenes port under de vildeste eder og trusler. De forsøkte å barikadere porten innvendig så godt de kunde — til en innfødt katolikk slapp inn til dem og rådet dem til å lukke op da raseriet ellers vilde bli så overveldende at ingen og intet vilde bli skånet, når de hadde brutt sig inn. «Men la de kinesiske søstre og alle barna møte dem og la alle de fremmede søstre holde sig skjulte.» Der var ialt fem europeiske og fire kinesiske søstre på stasjonen.

Dog — da de røde var kommet inn fant de straks de fremmede søstre og førte dem med én gang ut på gaten for øiensynlig å lage et offentlig skuespill ut av deres drap. Men straks blev de omringet av stedets fattige som tigget og bad soldatene skåne nonnene: «de samler våre barn og pleier våre syke og gjør ingen fortredd!» sa de. For å slippe disse påtrengende folk beordret føreren at søstrene skulde utlevere hele apoteket uten annen takk enn skjellsord — kun én av soldatene, som nonnene trodde var en forklædt kvinne, optrådte nogenlunde høflig.

Så forlangte de røde penger — og moder Superior viste dem det tomme pengeskrin som allerede var blitt plyndret. Hun gav dem imidlertid — i det håp å stille dem tilfreds — noen få hundre dollars, som var opbe-

vart på et skjult sted og som skulde brukes til den nye bygning søstrene hadde planlagt. Men de røde blev bare mer og mer brutale — nu begynte de å hamre løs på søstrene med geværkolbene. Noen av disse slag var næsten drepende — men som om det ikke var nok lød plutselig rope: «til døden, til døden med dem!» Revolverne blinket — og søstrene knelte blodige, forslåtte, forpinte ned — i sine hvite drakter, helt oversprøytet med blod. De røde lo hånsk: «se, hvor de ber om nåde!» — «Nei!» ropte en liten kinesisk søster, «de ber ikke om eders nåde, men om Guds. De er ikke redd døden.» Soldatene sparket til dem og ropet på penger blev sterkere. Kun håpet om å kunne presse flere penger ut av de ulykkelige forhalet deres død.

I gården skrek og gråt alle barna — folk søkte å stagge dem, men de var utrøstelige for sine pleiemødres skyld. Og helt vont blev det da soldatene kom tilbake etter atter forgjeves å ha søkt etter penger og belavet sig på å få en ende på det hele. Da styrtet alle barna frem og dannet en kompakt ring om nonnene: «dere må drepe oss først!» skrek de. Slag og hugg regnet ned over de forsvarsløse små — blodet fløt. De blev trukket ved kjedene, kastet frem og tilbake. Også de kinesiske som var blandt forsvarerne blev nu mishandlet og holdt på fra klokken 11 til klokken 7. Så

beordret føreren soldatene til aftens, men forkynte at de vilde komme tilbake når de hadde spist. Så snart de var borte tigget og bad de kinesiske søstre, barna, den katolske befolkning de europeiske søstre om å flykte: «de kommer tilbake for å drepe dere,» hulket de. Arbeiderne gav dem noen av sine klær, så de blev forklædt til ugjenkjennelighet. Barna blev betrodd de kinesiske søstre — og det lykkedes søstrene å slippe ut av byen til en vennligsinnnet familie. Neppe var de borte før en bande av de røde brøt inn for å opfylle truslene — men skjønt de ledte til klokken tre om morgenen fant de ingen.

Den neste dag gikk søstrene stadig i sine forkledninger, mange mil for å komme ut av farezonen. De slepte sig sårede og forslåtte avsted — og etter flere dager kom de til Sulin, hvor de traff andre flyktninger fra samme distrikt med hvem de etter å ha hvilt i 3 dager fortsatte reisen til Wanhsien. For allerede nu å være vendt tilbake til nytt arbeide og mulig nye lidelser.

Disse moderne martyrer for vår hellige tro — ingen som hører om dem vil våge mer å si at den katolske Kirke er en fortidslevning uten verdi for moderne mennesker. Den dag idag ofrer kvinner og menn livet for denne verdi — tro til døden. Og større kjærlighet har ingen — — —.

Libssamanhengen i Kristi Kyrkja.

Av LARS ESKELAND.

II.

amalt å likna Kyrkja med eit skip som er len. Ofte ser det ut som skipet skulde gå len so ille vert det aldri, for Herren er um bord. I stundom ser ut som han søv, so går alle at i vakar, når fåren er størst.

Tidt hev dei spått undergang for kristendom og Kyrkja. For nokre år sidan tala eg med ein antroposof som vitra meg um framtidslagnaden for den katolske kyrkja. Ho hadde berre 60—70 år att å leva i. Um antroposofane i det heile tenkjer so, veit eg ikkje. Men eg trur ikkje den mannen eg tala med hadde soge det av sitt eige bryst. Sume andre sekter vonar at ho skal ha ei endå stuttare levetid. Og det kann stundom sjå soleis ut. Men stormane kann vera so harde dei vil: Kyrkjeskipet stemner fram som fyrr, med alle segl uppe, og nett i dei hardaste tider syner det seg betre enn elles at det er større makter som styrer dette skipet enn dei som berre hev med jordi og tidi å gjera.

Alt i aposteltidi måtte Kyrkja føra strid på fleire frontar, ikkje berre mot jødedom og heidendom, men mot villvokstrar i kristendomen òg. Det varde ikkje lenge fyrr vranglærdomane yrde upp som tåka når ho legg seg tett yver fjord og dal og skygger for soli.

Lærdom og visdom vilde bøta på det einfelde evangeliet um den krossfeste, so Kristus ikkje lenger vart ei ovstygging for jødane og ein dårskap for grekarane. Alt Paulus ser fåren i den falske visdom (gnosis) og

segjer til Timoteus, som han hadde vigsla til biskop: «Du Timoteus, tak vare på det som er nedlagt hjå deg, og vend deg frå det vanheilage tome svall og dei motsegner som kjem av den kunnskapen som falskeleg vert kalla so.» (I Tim. VI, 20).

Men i det 2dre hundradåret freista denne falske visdomen å skapa um heile kristendomen (gnosticismen). «Dei slår sunder biletet av Kongssonen,» segjer Irenæus, den store kyrkjefaren, «og av småstykki lagar dei ein rev.»

Kyrkja kjende at ho ikkje kunde berga seg or fåren på annan måte enn å samla seg tett og sterkt um arven frå apostlane, og det gjorde ho so vel at det aldri kann gå i gløyme, og ho voks og støna i sitt apostoliske og katolske medvit. Difor vart ho før til å varsla dei kristne i alle tider um rette einskapsgrunnen for Kristi sanne Kyrkja: heile arven frå aposteltidi, med ord og sakrament og fyresegner. Ingen var veldigare enn Irenæus. Han hadde havt Polykarp til lærefar, og hans lærefar var apostelen Johannes. Den dag idag er Irenæus av deim som alle kristne utyver heile verdi burde lyda på, ikkje minst i våre dagar, no då ein ny falsk gnosis, som er djupt skyld med den gamle, hev vakse fram att, i teosofi og antroposofi.

Det var Irenæus som meir enn nokon annan klåra upp for Grundtvig for hundrad år sidan. Det førde til ei stor kyrkjeleg vakning i Danmark, og Noreg fekk òg ein grand godt av det. Hadde Grundtvig høyr

endå meir etter Irenæus, so måtte han sagt lutherdomen farvel og vorte katolikk. Men so mykje lærdom tok han, at han lét heile kyrkja tala til seg. I «Kirkens Gjenmæle» fører han den katolske Kyrkja i alle tider til vitne imot den rasjonalistiske nylutherdomen og det protestantiske sektsynet i det heile, og manar til samling um apostelarven, serleg um den luten av denne arven som me kallar apostelsymbolet. Han fekk inn att ordet *katolsk* i dansk form («almindelig») i den tredje artikkelen. Luther hadde stroke det ut i katekisma si og sett «kristeleg» i staden. Dette var ei grov krenkjing og forfalsking av symbolet, og denne forfalskingi gjorde ein stor idé til inkjes — tanken um einskapen i Kyrkja. Og det som vart sett i staden var ulogisk og meiningslaust. Å segja at Kristi Kyrkja er kristeleg, det er like mykje meining i som å segja at blåleten er blå. Og likevel fylgde dei Luther i dette stykket som i alt anna, so langt som læra hans vann fram, og vanskapingi av den tredje artikkelen rådde lenger i Noreg enn i Danmark; for her vilde dei ikkje vita av noko slags «grundtvigianisme».

I 1872 sette dei ein ålvorleg skamfleck i norsk kyrkjesoga: Presten Gunnerus i Hevne i Trøndelag vart dømd frå embetet sitt, for di han las tredje artikkelen ved dåpen soleis: «Jeg tror på den Hellige Ånd, den hellige almindelige kirke —.» Den tid som no visste alle prestane, må ein tru, at dette var den rette formi. Men det var ikkje luthersk, og so vart det fårleg. Og då Gunnerus vart dømd, vart det utropt for ein stor siger for «Kirken» i alle blad som ikkje vilde ha noko uord på seg. Men denne «sigeren» var eit fårleg nederlag, for di sanningi vart krenkt og såra so hardt og djupt.

Men no er ordet *ålmenn* (katolsk) innkome på plass i symbolet i den «norske kyrkja», og kjem tvillaust aldri ut att. Det er ikkje nokon liten ting. For det nører den store samfundstanken som kristendomen er fødd med og ikkje kann vera forutan. (Forts.)

St. Olavs Forbunds landsmøte i Bergen

20.—21. mai 1934.

I.

Det har vært en strabadserlig tid for den energiske formann i St. Olavs Forbunds Lokalforening i Bergen de par måneder som er gått forut for landsmøtet. Man aner egentlig ikke hvad man påtar sig når alt på forhånd skal ordnes slik at all ting klaffer og alle blir tilfreds, såvel gjester som vertskap og menighet. Det skal dog sies til hr. Bjarne Johannesens ros, at han har klart brasene som en mann. Kun en ting var han ikke herre over: Bergens-været. Uten tvil har både han og mange med ham opsendt varme bønner forat Herren ikke måtte sende oss regn. Men Vårherre har sikkert hatt sin egen mening om den ting, for regnet har det gjort, endogtil ganske kraftig.

Så oprant da den 19. mai, den dag som med spenning har vært imøtesett, da arrangementet skulde stå sin første prøve. De delegerte ankom delvis med båt og delvis med bane, nordenfra, søndenfra og østenfra, og blev anvist sine losjier.

Første pinsedag var der felleskommunion for medlemmer av St. Olavs forbund. Messen kl. 8 blev lest av pastor Recktenwald fra Porsgrunn og mgr. Irgens holdt prekenen. Våre gode St. Franciskus Xaverius-søstre hadde pyntet kirken så vakkert som det går an. Høimessen lestes av Mg. Snoeys med Pater Stelzmann og Pastor Høgh som diakoner. Mgr. Snoeys preket over dagens tekst og innflettet en høistemt hyldest til troen og fedrelandet. Sangkoret gjorde sitt aller beste; messen «Stella Maris» blev vakkert fremført og har sikkert gjort et dypt inntrykk på gjestene, hvorav flere uttalte sin begeistring.

Landsmøtet blev satt i St. Pauls menighets festlig dekorerte forsamlingsaal efter høimessen, kl. 12.30, hvor foruten centralstyret og representantene også et stort antall av menigheten hadde innfunnet sig, samt adskillige interesserte trosfeller fra Molde, Stavanger og Oslo. Representantenes antall var større enn noensinne tidligere, idet der foruten Centralstyrets 10 medlemmer hadde innfunnet sig 19 representanter hvorav fra: Oslos to lokalforeninger, fra Arendal, Fredrikstad, Hamar, Haugesund, Porsgrunn, Stabekk og Stavanger.

Formannen i Bergens Lokalforening ønsket velkommen. Hr. Johannesen gav uttrykk for hele St. Pauls menighets glede over at det hadde lyktes å få avholde landsmøtet i Bergen i år. Formannen i Centralstyret, hr. bankchef Parmann takket for den enestående hjertelige mottagelse som de delegerte hadde fått. Han bemerket bl. a. at de inspirasjoner utenfra man erholder ved landsmøter gjør landsmøtene særlig verdifulle, og han hadde i Bergen fått inntrykk som han lenge vilde bevare. — Årsberetningen blev oplest av hr. Parmann. I tilslutning til denne kom han med meget interessante opplysninger om forbundets virksomhet. Spesielt må fremheves det store arbeide som har vært utført for å få bokhandlerne til å føre katolske bøker, et arbeide som ikke har vært lett. Den i sin tid av velærv. pastor Krijn skrevne bok hadde fått tittelen forandret. Hr. Parmann betegnet denne som forbundets sukses. Av det store oplag, 3000 eksemplarer, var der kun et forholdsvis lite antall igjen. 900 ekspl. var blitt sendt gratis til lutherske prester. St. Olavsforbundets foredragsturneer hadde vært meget heldige. Herom vidnet skrivelser fra katolske sogneprester fra forskjellige byer som hadde vært besøkt, og meget velvillige referater i dagbladene. Det hadde vist sig heldig å la adgangen til disse foredrag være gratis. Antallet av tilhørere var derved vokset til det firedobbelte. Oprettelsen av 3 nye lokalstasjoner i Stavanger, Haugesund og Porsgrunn blev hilst med glede. Olavsforbundet var derved blitt 90 medlemmer tallrikere. Men Olavsforbundets midler var det smått bevendt med. Inntektene er stadig gått nedover, og regnskapet i år viser dessverre et mindre underskudd. Hr. Parmann henstillet derfor til de lokale foreninger å gjøre hvad de kunde og avse mest mulig av inntekten

av tilstelninger til Centralstyret. Enkelte lokalforeninger har ikke avsett mer enn 10 pct. av inntekten til Centralstyret, et absolutt for lavt tall: under 25 pct. burde det ikke ligge. Centralstyret skal stå til tjeneste med råd og hjelp, men det stoler og bygger på lokalforeningene som alle må være med i forbundet med sitt eget arbeid. Årsberetningen blev bifalt og regnskapet gitt decharge, begge deler ved akklamasjon.

Man gikk derefter til valg. Hr. Parmann meddelte at han i betraktning av sin alder gjerne vilde være fritatt for formannshvervet, og at han hadde forsøkt å finne en etterfølger. Det skulde ikke være nødvendig mente han at formannen i Centralstyret var bosatt i Oslo. Hertil innvendte mgr. Irgens at det var Hans Høiærverdighet Biskopens ønske, at hr. Parmann fortsatte som formann, hvorefter formannen gjenvalgtes med akklamasjon. De to uttredende styremedlemmer hr. Barra og hr. Bjørnstad samt varamennene frk. Borch og hr. konsul Berrum, gjenvalgtes også likeledes med akklamasjon. Der blev foretatt etpar lovforandringer, idet vedtektenes § 4: Ledd og medlemmer, får et 4. punkt, lydende: «Æresmedlemmer. Landsmøtet kan efter innstilling fra Centralstyret utnevne særlig fortjente medlemmer til æresmedlemmer». Ennvidere blev § 6, første ledd, forandret til: «Det årlige landsmøte holdes i hvert års annet eller tredje kvartal»; resten av leddet uforandret. Forandringen av tiden for avholdelsen av landsmøtet er skjedd for å muliggjøre at landsmøtet blir holdt i Trondheim neste år i forbindelse med pilegrimsferd til Stiklestad Olavsdagen. Der var enighet om ønskeligheten av at landsmøtet neste gang blir Trondheim, og Centralstyret blev bemyndiget til å undersøke om dette lar sig gjøre. Der er imidlertid visse praktiske vanskeligheter herved, og dessuten blir det jo forholdsvis dyrt.

Fra Bergens Lokalforening var der i mars innløpet til Centralstyret en skrivelse med forslag om at forbundet på sitt program skulde opta arbeidet for fremme av den katolske skolesak. Efter vedtektene må forslag være innsendt til Centralstyret senest innen 1. februar for å kunne behandles på landsmøtet. Centralstyret var imidlertid enig om å referere skrivelsen. Formannen stilte sig meget velvillig til tanken. Mgr. Snoeys la inn et ord for skolesaken. Hans henstilling gjengis herved in extenso: «I betraktning av den store betydning skolesaken har for den katolske Kirkes fremtid her i landet, henstilles det til St. Olavs Forbunds Centralstyret å ta skolesaken med på sitt program og støtte den både moralsk og økonomisk på den måte og med de midler St. Olavs Forbund makter og evner».

I denne forbindelse uttalte mgr. Snoeys bl. a. at det gjelder like meget å bevare troen som å utbre den. Hadde tre fjerdeparter av de barn som går ut av skolen bevart sin katolske tro, vilde vi vært dobbelt så mange katolikker i Norge som vi er. Han merket det da han kom til Bergen for 11 år siden, at menighetens stemning nærmest var fiendtlig likeoverfor skolen. Han hadde sett det som sin store oppgave å bringe skolen på høiden, idet der efter hans mening kun var to veier å gå: enten nedlegge den katolske skole eller få den fullt

på høide med eller helst høyere enn de offentlige skoler. Han vilde ikke gi sig før hele menigheten var tilfreds med skolen. Nu var skolen blitt hvad han hadde arbeidet for å få den til, men der var ennu noget som ikke var helt tilfredsstillende, idet ikke alt skolemateriell var fullkomment. Spesielt lot bibelhistorien meget tilbake å ønske, den var tungvindt, ikke mindst på grunn av det avlegse sprog, idet den ikke hadde vært fornyet i dette århundre. Han vilde derfor innstendig henstille til St. Olavs Forbund å påta sig den oppgave å skaffe ny bibelhistorie.

Mgr. Irgens bemerket at der ingen prinsipiell motstand var efter vedtektene for at Olavsforbundet kunde ta sig av skolebøker. Det var imidlertid et pengespørsmål, og som allerede gjort oppmerksom på hadde forbundet for tiden ikke midler til sin rådighet.

Hr. direktør Rosasco støttet mgr. Irgens uttalelser, og mente at et eventuelt forslag om arbeide for skolen burde innskrenke sig til å gjelde støtte til anskaffelse av skolebøker.

Mgr. Snoeys gjengav nok engang sitt forslag, og fant at det burde kunne akcepteres i sin helhet, hvilket det efter hr. bankchef Parmanns henstilling til de stemmeberettigede også blev. Han henstillet til de delegerte hver på sitt sted å opta arbeidet for skolesaken, som alle kunde være enige om var av meget stor betydning for vår sak. Han vilde forøvrig finne på et eller annet skippertak for å fremme utgivelsen av ny bibelhistorie, men dette med de stadig fallende inntekter kunde ta motet fra nogen hver.

Mgr. Snoeys bemerket endelig at i og med at alle skoler trenger ny bibelhistorie var Olavsforbundet hjulpet. Man blev jo nødsaget å kjøpe den.

Efter at to representanter fra Porsgrunn og en fra Haugesund hadde uttalt sin tilslutning til skolesaken avsluttedes landsmøtet ved at mgr. Irgens i biskopens sted meddelte velsignelsen, hvorefter man sang fedrelandssangen. (Forts.).

Årsberetning for St. Olavs Forbund for 1933.

Centralstyret har i det forløpne år bestått av: M. Parmann formann, fru A. Bonnevie kasserer, og H. L. Barra sekretær, og for Syd-Norges Kirkedistrikt: Mgr. Dr. K. Kjelstrup, mgr. Irgens, sogneprest Recktenwald, frk. S. Boe, frk. M. Knudtson, A. Kollerud, Bjørnstad og suppleanter. For Mellem-Norges Kirkedistrikt: Pater Witte med pater Lutz som suppleant. For Nord-Norges Kirkedistrikt: Pater Starke med pastor Dr. Gorissen som suppleant.

I årets løp er avholdt de reglementerte 2 styremøter (i oktober 1933 og april 1934).

Fra lokalforeningene og menighetene er der innkommet ialt kr. 1,220.25, mot ifjor kr. 1,325.50, d. v. s. en nedgang på ca. 7²/₄ pct.

Medlemstallet var pr. 31/12 346 medlemmer, fordelt på 9 foreninger. Avgangen var 6 og tilgangen 36, d. v.

s. en nettotilvekst på 30 medlemmer. Etter nyttår er der blitt opprettet 2 nye lokalforeninger: en i Haugesund med 18 medlemmer og en i Stavanger med 20 medlemmer. Ennvidere er lokalforeningen i Porsgrunn blitt gjenopprettet med 30 medlemmer. Tilsammen en tilvekst fra siste landsmøte på 98 medlemmer: 31 pct.

På vårt forlag er i årets løp utkommet: W. J. Blyton: Livet efter døden, oversatt ved fru Undset. Pastor Krijns bok er blitt forsynt med ny tittel: Et forsvar mot angrep på den katolske Kirke. Videre har forbundet ydet kr. 1000.00 som bidrag til utgivelsen av den nye Katekismus-utgave ved mgr. Kjelstrup.

Til landets bokhandlere er fra vår kommisjonær utsendt efter rekvisisjon 204 eksemplarer av våre forskjellige publikasjoner. Dessuten er der til våre sogneprester og lokalforeningene utsendt ialt 1028 eksemplarer av våre småskrifter og publikasjoner.

Som foredragsholdere har pater Lutz besøkt: Tromsø, Harstad, Bodø, Trondheim, Kristiansund N., Molde, Gjøvik og Lillehammer.

Mgr. Kjelstrup: Hamar, Bergen og Fredrikstad.
Formannen: Porsgrunn.

Fru Kaia Sund.

IN MEMORIAM.

Annen pinsedags eftermiddag døde fru Kaia Sund efter et langt og smertefullt sykeleie — et sykeleie som blev båret med en enestående tålmodighet og sjelsstorhet, til oppbyggelse for alle som besøkte henne.

Fru Sund var en sjelden helstøpt og overbevisningstro katolsk kristen, usigelig lykkelig ved å ha funnet veien hjem til Moderkirken. Helt fra hun for snart 11 år siden sammen med sin nu avdøde mann, grosserer Carl Sund, blev optatt i Kirken stod det for henne som en hellig æresplikt å ta aktivt del i katolsk menighetsliv, offervillig og uførtroden når et hverv meldte sig eller der rettedes en appell til hennes interesse for et kirkelig gjøremål. Både St. Olavs menighet og St. Elisabeth-kongregasjonen vil derfor savne henne dypt.

Fru Sund hadde en stor barneflokk som med rørende kjærlighet hang ved sin mor. Efter sin manns død for nogen år siden blev det tomt omkring henne. De to døtre var gifte og sønnene spredt på hver sin kant. Gud forunte henne dog den trøst å ha sin sønn, presten, og sine døtre om sig den siste uke hun levet, og det var av sin kjære sønn hun mottok både den siste salvings store sakrament og det hellige Vandringsbrød. Det var også ham som bad Kirkens gripende dødsbønner med henne og lukket hennes øine, da Gud kalte

henne til sig. For en usigelig stor trøst det må være for en from katolsk mor å få nådemidlene av sin egen sønns hender, når døden nærmer sig.

Nu er da denne overbevisningstro katolske mor gått inn i evigheten. Måtte Herren snart glede hennes sjel i livets og lysets land. I denne bønn vil sikkert mange forene sig med den som skriver disse linjer.

K. Kjelstrup.

Takk.

Hjertelig takk for all deltagelse ved vår kjære søster Bernardines død og begravelse.

St. Josephssøstrene.

Hørhjemme: —

OSLO. Under stor deltagelse foregikk søster Bernardines begravelse pinselørdag fra St. Olavskirken. Foruten representanter for den herværende sekular- og ordensgeistlighet samt Dominikanerinnene og St. Elisabeth-søstrene var St. Josephsøstrene med sin generalførsterinne fra Chambéry, som i øieblikket opholder sig i Norge, og Mère Zoé i spissen møtt tallrik frem for sammen med alle de mange i menigheten som har kjent og elsket den avdøde å vise henne den siste ære. Ved foten av katafalken var henlagt en praktfull blomsterdekorasjon som bar lange bånd i de italienske farver. Det var Italias hilsen, sendt av den italienske legasjon her i Oslo, som også hadde latt sig representere under høitideligheten. Requiem-messen blev celebrert av sogneprest Kjelstrup, som under absolusjonen ved baren assistertes av pastor Ugen. Mgr. Kjelstrup holdt tillike en gripende tale over de tanker, som en opofrende ordenssøsters død alltid fremkaller: tanken om et lykkelig liv levet helt for det ene fornødne og helt viet næstekjærligheten, selv om veien går bort fra alt som ellers binder menneskene: slekt, venner, fedreland og som i dette tilfelle fra det sollyse Italia til det kolde Norden. Sognepresten la oss på hjerte den siste kjærlighetsplikt mot den avdøde, den eneste måte vi nu kunde takke henne for årelangt kjærlig arbeide for alle hun nådde frem til: at vi bad for hennes sjel, at det evige lys snart måtte stråle i sin fulle klarhet for henne. Et stort følge med geistligheten i spissen fulgte så søster Bernardine til hennes siste hvilested på Vår Frelasers gravlund. Men lenge vil vi minnes hennes smil, som så ofte var et solstreif på en mørk dag for oss. — R. I. P. E.

OSLO. 17. mai arrangerte St. Olavs og St. Halvards foreninger tradisjonen tro fest for begge de katolske menigheter i det prektige festivitetslokale i Bispegården. Da formannen, hr. Olav Andersen, ønsket deltagerne velkommen i velvalgte ord, hadde så å si samtlige festdeltagere innfunnet sig og plasert sig ved det i de nasjonale farver pyntede festbord. Unisont blev Olavshymnen sunget og ordet gitt til hr. førstefullmektig Ivar Ruyter, som holdt en hvad både form og innhold angår glimrende festtale, idet han særlig minnet om hvordan den nasjonale frihet som vi vant i 1814 gav støtet til den religiøse frihet som vårt

storting gav oss ved dissenterloven av 1845, slik at vår hellige katolske Kirke igjen kunde få utøve sin religiøse kultus og utbre våre fedres gamle kristentro i vårt kjære fedreland. Han minnet oss ennvidere om aldri å glemme at vi som katolikker plikket å være de beste samfunnsborgere. Det spontane og hjertelige bifall som fulgte hr. Ruyters tale gav det beste bevis på hans evne til å rive forsamlingen med sig. «Ja vi elsker» blev sunget og forsamlingen istemte med begeistring et 3 × 3 hurra for Norge. Ved bordet talte mgr. Irgens for vertskapet og for de damer av menighetene som særlig bar aftenens byrder ved anretning og i kjøkken, og som derved ikke minst bidrog til å gjøre festen vellykket. Dahl-Myhre leste endel dikt som vant forsamlingens bifall. Det selskapelige samvær fortsattes med lek, sang og musikk. Det var ypperlig underholdning og ekte katolsk fest-stemming, til man tok avskjed med hverandre.

E. D-M.

OSLO. O. K. Y.'s møte 13. mai fikk sitt særlige preg av mgr. Kjelstrups belærende og glimrende foredrag: «Katolisismen og det moderne åndsliv», som blev mottatt av de mange tilhørere med varm og takknemlig applaus. Hr. Lund bidrog til det vellykkede møte med sin kjente, gode oplesningskunst — og møtet forløp iøvrig etter den vanlige hyggelige tradisjon.

H.

HAMAR. Lørdag 12. mai hadde St. Torfinn's menighet den glede å få besøk av frk. cand. mag. Ellen Fåberg, som skulde holde foredrag for St. Olavsforbundets lokaforening. Emnet var: «Den siste erkebiskop av Nidaros». Det blev behandlet med rik historisk kunnskap og fremstillet på en meget levende måte. Den nøkterne og gripende skildring av Olav Engelbrektsson, sin tids «mest dramatiske skikkelse», vil sent bli glemt av tilhørerne som hørte foredraget med stor oppmerksomhet. Den gamle biskop som var den siste forsvarer av Norges selvstendighet og den katolske Kirke i reformasjonstiden er igjen blitt levende for oss og foredragsholderen renvasket ham for de baktalelser man pleier å rette mot ham. Hamars menighet sender sin varmeste takk både til frk. Fåberg og til St. Olavs forbunds centralstyre som muliggjorde reisen.

Tilhørere.

— og derute:

GENF. I denne by er der blitt nedsatt en internasjonal kommisjon, som omfatter både katolikker, protestanter og ortodokse. Dens medlemmer har studert de sørgelige forhold som har utviklet sig i Sovjet-Russland under de gudløses herredømme likesom de også har viet gudløshets-propagandaen i andre land en intens oppmerksomhet. Resultatet er blitt denne kommisjon, som vel har en hel privat karakter, men arbeider intenst på å skaffe hjelp til de som nu lider for sin trøst skyld i Russland. Man har nu hatt den gode idé å åpne en like så original som interessant utstilling i et privathus i Genf — og den første dag blev den besøkt av over 5000 mennesker. Man har derfor i sinde å arrangere lignende utstillinger i andre byer og andre land. Den har fire avdelinger: den første omfatter alle dokumenter fra Marx anti-religiøse socialisme og Lenins kommunisme — den annen viser alle de redsler som er fulgt med de russiske kommunisters kamp mot religionen — den tredje viser følgene av det marxistiske eksperiment i Russland — den fjerde

omslutter alle de autentiske dokumenter fra de gudløses propaganda, som i råskap og hatefullhet overgår alt man kan forestille sig.

MADRID. Den pavelige nuntius i Spania, mgr. Tedeschini, har sammen med biskopen av Madrid, mgr. Eijo, innviet den store spanske katolske avis «El Debate»s nye hurtigpresse. Mgr. Tedeschini kalte ved den anledning «El Debate»: le journal de Jesus-Christ. Som forkjemper for kjærlighetens evangelium mot alle mørkets makter har dette blads ledelse også utvisst en sjelden fasthet og årvåkenhet.

CEYLON. «Catholic Times» beretter at langt over halvdelen av misjonens personale i erkebispedømmet Colombo nu er innfødte. I løpet av de siste år har erkebiskopen, mgr. Pierre Marque O. M. I., innviet 6 kirker, et kapell, et kollege, et kloster, et nytt presteseminar og et guttehem.

WIEN. Siden 1. januar er der regelmessig gjennom Wiens radio blitt kringkastet en messe fra St. Franciskus-kirken. Den første blev celebrert av kardinal Innitzer, og i den anledning har «Reichspost» skrevet en artikkel, hvori det bl. a. heter: «Vi må alltid erindre at der finnes mange katolikker som av mange grunner ikke kan opfylle sin kirkeplikt: de syke og svake, de som bor oppe i bergene eller ute på de ensomme landbruk, de gamle og vanføre. For alle disse er en messe i radio en stor trøst og åndelig hjelp. Dessuten kaller den på alle dem som har glemt veien til kirken — for dem er den en stadig oppfordring til å ta del igjen i den sanne kultus.»

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Det er vi katollikkers plikt å understøtte vår presse. Enhver øre som utgis til dette formål er en utgift i vår egen interesse og til vår egen fordel.»

Biskop Dr. Gföllner.

Et lite tillegg til litt fra før	kr.	1.00
Fru Mørk	»	2.00
Fru Holthe, Tromsø	»	20.65
F. C.	»	10.00
Fr. R.	»	5.00
U. og E. B.	»	50.00

Kr. 88.65

Ialt innkommen kr. 7659.20

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.